

# CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,  
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Vredništvo in upraviništvo Komenskega ulice št. 12.



## Sv. oče Leon XIII.

Česar se je ves katoliški svet tekom zadnjih let silno bal, zgodilo se je po neskončni modrosti božji: Sv. oče Leon XIII. so umrli 20. julija ob 4. uri popoldne. Moža, kateri si je v naših hudih časih občudovanje vernikov in brezvercev pridobil, ni ga več med živimi.

Naš sv. oče počivaj v miru!

Pred kratkem smo obhajali petindvajsetletnico Njihovega dogodkov in delovanja polnega papeževanja: zahvaljevali smo Boga, da so naš sv. oče doživeli leta sv. Petra ter v kljub visoki starosti z močno roko vodili našo sv. cerkev. Zdaj pa je ugasnilo Njihovo ognjevito in vendar ljubeznivo oko, padla jim je iz mrzle roke pastirska palica. Ne slišimo več glasu našega nezmotljivega učenika, žalostni stojimo ob mrtvaškem odru našega sv. očeta.

Pa tudi oni, kateri Leona XIII. niso imenovali svetega očeta, čujejo z odkritosrčnim milovanjem vest o njegovi smrti. Njegova ljubeča skrb obsegala je vesoljni svet — nekrščanski prav tako kakor krščanski. To vseobsegajočo skrb je pokazal, ko je ves človeški rod posvetil presvetemu srcu Izveličarjevemu. Gotovo ima tudi nekrščanski svet poseben vzrok žalovati ob smrti častitljivega starčka na prestolu sv. Petra; četudi ne ve ceniti skrbi, katero je za-nj imel, vendar mu mora biti hvaležen za vzvišeni zgled, ki mu ga je dal s svojo občudovanja vredno neumorno delavnostjo.

Ob krsti našega rajnega sv. očeta obljubimo mi verni katoliki, zvesto držati se »oporoke«, ki so jo nam napisali povodom končane slovesnosti petindvajsetletnega papeževanja. Za Njihovo očetovsko

skrb pa se mu bodedo najbolj hvaležne izkazali, ako se zvesti sveti veri oziramo na one nauke, katere so nam zapustili kot nezmotljivi učenik. Koliko blagoslova bi bilo za krščanske vladarje in narode, da so modre nauke Leona XIII. manj občudovali, a se bolj po njih ravnali!

Kot hvaležni otroci molimo za našega ranjkega sv. očeta, kot verni kristjani glejmo z zaupanjem v nam neznano bodočnost. Obljuba Gospodova, da bode trajala Njegova cerkev do konca dni, je temelj našega nepremakljivega zaupanja. Sv. Peter, kateri je govoril po Leonu XIII., bode govoril tudi po njegovem nasledniku; Bog, kateri je svojo cerkev doslej varoval, jo bode tudi v prihodnje spremljal s svojo vsemogočno brambo.

## Glasba.

Govor P. Hugolina Sattner v Katoliškem domu, dne 17. februarija 1903.

(Dalje.)

### 2.

**P**ihala: a) one, ki dobe umetno sapo: orgle, harmonij, b) v katera piha igralec sam; to so:  $\alpha$ ) jezičniki: oboe, klarinet, fagot,  $\beta$ ) flavta,  $\gamma$ ) medninska: trompeta, rog, pozavna itd.

3. Ritmična godala: boben, pavke, triangelj.

Ideal godbe je orkester, v katerem nastopijo vsa godbena orodja; in če se mu pridruži še mešani pevski zbor, potem imamo vse, kar premore človek v tej stroki.

Ložje umemo vokalno glasbo, kakor instrumentalno; kajti besedilo podpira petje, mu dá določeni značaj. Godba je umetniša, nakičena z vsemi mogočimi okraski, nima pa besedila, zategadelj je težje umeti, t. j. težje je določiti, kaka čutila bi rada izražala, kaj bi rada povedala. Kdor hoče umeti godbo, mora biti vsaj nekoliko izobražen v umetnosti; za petje zadostuje zdrav, naraven čut.

Zanimivo je vedeti svojstva in porabo nekaterih inštrumentov. Najnežniša med njimi je vijolina, ki ima 4 strune in glasove si dela igralec sam s štirimi prsti in lokom. Za vijolino mora imeti človek izvrsten posluš in silno energijo, sicer jo kmalu dene iz rok; in prav ima, ker nič ni gršega od praskanja neukov na vijolini. Vsak pevec naj bi znal vsaj nekoliko svirati na kakem inštrumentu in umeti nekoliko harmonije. Najpripravniša je v to svrhu pač vijolina in škoda je, da se neguje vijolina tako malo, marveč se ljudje zadovoljujejo s surogatom, pijejo Frankovo nadomestilo mesto kave, udarjajo tamburico, ki je smrt vsemu umetnostnemu gibanju na glasbenem polju. Zakaj delajo tako? Ker se boje učenja, boje se truda, hote kar v par tednih producirati se. V prvem trenutku nekoliko imponira tamburaški zbor, a kmalu se ga naveličajo poslušavci in tamburaši in obesijo tamburice zoper na klin. Nič ne bi imel zoper tamburice, ko bi bile le prehod k godalom; a kdor ostane pri njih, ta si pristrže vso pot do umetnostnega teženja. — Ista je z gitaro. Letá je jako skromen, omejen instrument, k večjemu pripraven za spremljevanje priprostih pesmi. — Kaj pa citre? Citre so sentimentalni instrument za mlade, zaljubljene ljudi, ki vsi igrajo iste komade, na isti

način, do popolne izvežbanosti ne dospejo nikdar. Resnoben glasbenik se jih ne dotakne.

Glasovir je instrument, ki sicer ni ideal glasbenikov, vendar zelo potreben, ker je zmožen podati nam cele harmonije in vsako melodijo, je nadomestek orgelj, orkestra. Glasovir je, rekel bi „Mädchen für alles“, in bo vedno zavzemal odlično mesto med glasbenimi instrumenti. Kdor si pa voli glasovir, naj svira le take stvari, ki so navlašč zložene zanj. Deklica, ki se je priučila prvih elementov za glasovir, naj takoj seže po metodičnih, klasičnih skladbah: Kuhlau, Haydn, Mozart, Beethoven, ki so zlagali prav za glasovir sonatine in sonate. Ondi si bo nabavila hvaležnega gradiva, tečne hrane, neizcrpljivih zakladov. Milujem pa vsako, ki ima na svojem pultu razne potpourije, Tanzalbum, odlomke iz oper, izvzemši, da jih študira.

Najpopolniji instrument so orgle, zategadelj se imenujejo „kraljica instrumentov“. Orgle pripadajo pihalom, samo da se jim dovaža umetna sapa po mehu. Imajo klavirski manual, tudi dva, tri, štiri in pedal, ki se igra z nogama, imajo vse glasove v sebi, kot orkester od 32'—2' in še manj. Moderni orglarski mojstri so v stanu pojedinim premenom dati značaj drugih instrumentov, n. pr. vijolon, čelo, vijolina, pozavna, trompeta, oboe, flavta, piccolo, kornet, ki v celoti prekosijo vsak orkester, pa v raznih kombinacijah dajó najlepše boje. Predaleč bi zašel, ko bi hotel opisavati orgle bolj natančno, to samo bi tirjalo posebnega predavanja.

Jako lep instrument je harmonij, ki je zelo podoben orglam v celem sestavu, glas prihaja od jezikov iz medenine in se dá z modernimi sredstvi precej karakterizirati. Harmonij je blag instrument, ki ima mesto ne le v šolah in cerkvah, marveč tudi v salonih. Seveda so za cerkev vsake še tako majhne orgle boljše, nego največji harmonij, ker ta je preveč občutljiv za vlago. Amerika se odlikuje z najboljšimi izdelki harmonijev. Vendar harmonij zelo prevzema čutnice, zato ne kaže izključljivo baviti se z njim, marveč je prav dobro, da ima človek poleg še glasovir, ki ne vpliva toliko nanje. Za orgle in harmonij je treba klavirske tehnike, zato je naravna stopinja: najprej glasovir, potem harmonij, slednjič orgle. Na glasoviru se pridobi tehnika, t. j. spretnost v prstih, na harmoniju se človek priuči vezane igre, oboje potrebuje na orglah. Vezane igre se priuči iz Bachovega „Wohltemperirtes Klavir“. To delo naj prouči vsakdo, ki želi postati dober orglavec.

Lepi instrumenti so flavta, oboe, rog in drugi, da je le igralec dobro izvežban; vendar ne nastopajo tolikanj samostojno, marveč se združujejo simfonično v orkester.

### Namen glasbe.

Prvotni namen glasbe je bil malone pri vseh národih starega veka poveličanje božje službe, torej je imela glasba prvotno eminentno religiozen značaj; še le pozno se je razvila svetna glasba, opera, koncert.

I. Religiozna glasba. Glasba je dana, da se je človek poslužuje v najvažnejših zadevah srca. Ker je pa religija najvažniša srčna potreba naš jezik pa dostikrat ni zmožen izvajati vikša čutila navdušenega, vernega srca, tedaj je popolnoma naravno, da je krščanstvo, kakor druge umetnosti,

tako tudi glasbo vzela v svojo službo, jo oblažila in posvetila in ji dala odlično mesto v bogoslužji in liturgiji.

Cerkvena glasba je koralna in figuralna. Koralna je tako stara, kakor cerkev. V prvih časih krščanstva je bilo petje glavni del cerkvenega bogoslužja. Zgodovinar Ambros piše: „Glasba prvih kristjanov je bilo ljudsko petje, podobno sodobni stari glasbi, toda prešinjeno z novim krščanskim duhom“. Razne pismenke v katakombah pričajo še dandanes, da se je pevalo pri skupni službi božji. L. 364 so na cerkvenem zboru v Laodiceji že po posebnih pravilih pevali kantorji ali kanoniki. Posebno zaslugo sta si stekla za povzdigo koral sv. Ambrož in papež sv. Gregorij, ki je sam, dasi najvišji dostojanstvenik in večinoma bolehen, učil dečke koralnega petja, dokaz, da so imeli takrat o petju in pevcih boljše zaumene, nego dandanes, ko se pri besedi „organist“, „pevec“ že vsak porogljivo nasmehne. In vendar je resnica, da ne morete obhajati nobene slovesne službe božje brez pevstva.

Kaj pa je koral? Je enoglasno petje, ki ga poje mašnik pri vseh liturgičnih opravilih; a tudi kor izvaja mnogo koralnih spevov. Je enoglasno melodično petje brez takta, giblje se samo v ritmu jezika, t. j. poj, kakor govoriš, zato se lahko izvaja v vsakeri množini pevcev in nosi na sebi značaj absolutne splošnosti, rekel bi katolicitéte. (Zgled.) Krasen je koral, če se lepo izvaja in dela na vsako čuteče srce silen vtis. Ko je sv. Avguštin poslušal v Milanski cerkvi koralne speve, bil je ginjen do solz in v svetih čutilih se mu je olajšalo srce. Kdor obiše cistercijansko cerkev v Zatičini in posluša koralno petje belih menihov, ostrmi, umolkne in z velikim vtisom v srcu zapusti božji hram. Tako vpliva koral, če se izvaja umetno in pobožno. Je pa prava karikatura, če se poje slabo, nepripravljeno, neumetno in žalibog, redkokedaj se začuje koral v pravi lepoti. Ker je tedaj koral tako lep, in pripraven za katoliško bogoslužje, prepričan sem, da bo cvel v cerkvi in s sv. cerkvijo, dokler se zemeljsko petje ne spremeni v nebeški slivospev.

Iz koral se je razvil k o n t r a p u n k t ali Palestrina — slog, v katerem se spleta ena melodija, en téma po vseh glasovih kakor rdeča nit, vendar tvorijo vsi glasovi blagoglasno harmonijo. Palestrina je razvil ta slog do čudovite popolnosti, njega so posnemali drugi.

Iz koral je izrasla c e r k v e n a p e s e m , ki se je nekdam zelo naslanjala nanj, dandanes se malo več loči od posvetne. Ločimo pa strogo a) c e r k v e n o p e s e m , ki se ima podvreči splošnim cerkvenoglasbenim pravilom, t. j. ona ne sme biti mehkužna, teatralična, trivijalna, zibajoča, marveč mora izražati ona čutila, ki so primerna svetemu kraju, svetim skrivnostim. Zlasti pesmi za sv. mašo morajo imeti resnoben značaj. Veselje v cerkvi ne sme biti nikdar podlo, vsikdar mora biti čisto, sveto, angeljsko. Žalost se mora razlikovati od posvetne obupnosti in mora biti sklenjena z vdanostjo, vero, upanjem. (Podali so se praktični zgledi.)

b) N a b o ž n a p e s e m je za domače kroge in ni tolikanj vezana na cerkvena pravila. Sem spadajo tudi romarske pesmi, priproste melodije z ubožno harmonijo trizvoka in septimnega akorda, ki se dajo spremljevati z ročno harmoniko. Take pesmi se pojó doma, in na polju, v logu, na potu, za cerkev niso, najmanj za sv. mašo.

c) Svetna pesem ni vezana na cerkvena določila, vendar se tudi ona loči v umetno, priprosto in trivialno, kakeršno je namreč besedilo in kakeršna je harmonija in melodija. (Zgled).

V 17. stoletju se je krasno razvila inštrumentacija in vpeljali so jo tudi v cerkev. Sprva je imela le nalogo podpirati pevske zборе, kmalu pa je zavzela lastno stališče. V Rimu pa so v papeževi kapeli zvesti ostali Palestrininemu slogu in še dandanes v Sikstinski kapeli ne rabijo ne orgel ne orkestra. — Radi popolnosti naj k sklepu še omenim, da so najvažnejše točke cerkvene glasbe: Maša, Requiem, vespere, litanije, himni, moteti, itd.

Oratorij ni liturgična skladba, vendar je nabožna; je muzikalična drama, večinoma biblične vsebine, ki se ne predstavlja na odru, kakor igrokaz, marveč le z muzikaličnimi sredstvi. Pevstvo pripoveduje biblični dogodek v recitacijah, razna čutila se izražajo v arijah, duetih, tercetih, kvartetih in zborih, katerim se pridruži orkester in jih krasi z raznimi bojami.

II. Sedaj se ozrimo še na svetno glasbo in v prvi vrsti moramo omeniti opero. Opera je drama s petjem in godbo, poezija in glasba sta spojeni prav tesno. Poezija je risarija, glasba so barve, ki s kontrastom luči in sence oživljajo podobo. Kakor se je oratorij razvil iz pesmi in zborov, tako ima opera svoj začetek v oratoriju; razlika je samo ta, da se djanje predstavlja na odru. Opera je resnobna, v velikem resnem stilu in komična, ki ima za predmet kako intrigo, brez posebne zapletenosti; je tudi opereta — mala opera.

Bistveni muzikalični deli opere so:

a) *Ouverture*, nekak uvod, sama glasba brez petja, ki ima vodilno misel in nekatere glavne tone opere same.

b) *Recitativ*, peta doklamacija z muzikaličnimi glasovi. Vsebina recitativu je povest. Dobro recitirati je velika umetnost in dostikrat je recitativ merilo umetniškega pevca,

c) *Arioso* ali *Arija* sta samospeva, polna čutstvovanja; arijeta manjši samospev.

d) *Duet*, *tercet*, *kvartet*, *kvintet*, *zbor*, *finale*.

2. *Komorna glasba*. V prostih časih je le visoka gospoda na dvorih vzdržavala glashbene kapele in se divila nad njimi in le nekateri izvoljenci so imeli pristop v kamoro (od tod *Kammermusik*).

K tej glasbi štejemo:

a) *Simfonijo*, ki je samostojna skladba za orkester, ima večinoma štiri dele: *allegro*, *adagio*, *scherzo* in *finale* in služi za izraz svečanosti. Oče simfonije je Josip Haydn.

b) *Sonato*, skladba navadno za glasovir, a tudi za vijolino, v treh, štirih delih, ki imajo pa nekak skupen značaj. Sonata je za glasovir nalašč prirejena, za glasovir največja skladba, najvišja zadača, najvišji cilj klavirske glasbe. Največji umetniki so skladali sonate, tako Bach, Mozart, Clementi, Beethoven, Haydn. — Manjša in lažja sonata se imenuje *sonatina*. Kuhlau



je največji mojster v sonatinah, ki so tečna hrana za vsacega začetnika na glasoviru, ker ž njimi se uči oblike in spretnosti.

Ne morem tu obširno obdelovati raznih muzikaličnih oblik, imitacije sekvence, fuge, ki je najbolj duhovita, najumetnija glasbena oblika.

Pač pa je važen stavek, da ima glasba velikansko vzgojevalno moč, ker vpliva na duha in srcé. Na duhá, ker strinja v sebi vse zakone matematike, fizike, logike, stavkoslovja. Vsa ritmika sloni na matematiki. Vsako skladbo delimo v takte:  $\frac{4}{4}$ ,  $\frac{2}{4}$ ,  $\frac{3}{4}$ ,  $\frac{6}{8}$  itd., in v vsakem taktu mora biti do pičice ista vrednost, dasi so note različne. V  $\frac{4}{4}$  taktu je ena cela nota, ali dve polovni, štiri četrтинke, osem osmink, šestnajst šestnajstink itd. ali pa mešane note, ki pa morajo imeti isto vrednost ene cele. Koliko treba ročne vaje, duhu prožnosti, da v trenutku vse dobro presodi. Vedeti treba, v katerem tonovem načinu je pisana skladba, dur ali mol, kaka je razmera med pojedinimi toni, so-li intervali veliki ali mali; kolika pozornost na jezikovni akcent, na izgovor; dà, v glasbi je preobilo dela za duhá.

Kakor vsaka slovnica, ima tudi glasba svoje obliko- in stavkoslovje. K oblikam pripada nauk o linijah, notah, pavzah, intervalih, skalah itd.; k stavku pa priprosti stavek, razširjeni stavek, perijoda, imitacija, kanon, fuga. Stavki imajo popolen sklep ali nepopolen (Trugschluss), vprašanje, znenadenje, grozo, lahkomišljenost, resnobo: vse, prav vse se dá izražati z glasbenimi sredstvi. (Zgledi).

Glasba ima tedaj silno vzgojevalno moč, ker tako izvrstno vpliva na človeški duh.

Glasba pa vzgojuje in blaži tudi srcé. Kaj pa blaži človeško srce? Blagi čuti. Najblažji čut je čut verski in glasbe najlepša naloga je ta, da goji ta čut. To je vedno storila, saj smo se prepričali, da je glasba takorekoč izšla iz vere, je od prvega začetka poveličevala službo božjo, je bistveni del slovesne službe božje. In to nalogo izpolnjuje še dandanes. Ne morem si misliti cerkvene slovesnosti, bodisi vesele ali žalostne, brez glasbe, brez petja. Glasba nas postavi ob raznih praznikih v primerni položaj: o božiču nam omiluje srce s pastoralnimi pesmicami, veliki teden nas pretresa z resnobnimi zvoki, na dan vstajenja se mogočno in veselo razlega aleluja, o sv. Telesu daje dnevu praznični sijaj, na dan vernih mrtvih ali pri pogrebu nam odkriva večnost. Vsikdar je v najtesnejši zvezi z liturgijo, mašnik in kor se stikata. Resnica je tedaj, da glasba budi in goji verski čut.

Poleg verskega pa goji tudi druge čute, n. pr. čut domoljubja. Vsak pošten človek ljubi svojo rodno zemljo, svoj materni jezik in ta ljubav najde primeren izraz v domoljubnih pesmih, katere se deklamujejo, se prepevajo in dostikrat postanejo last celega národa, postanejo národno blago — narodna pesem. Kdo se v tem trenutku ne spominja pesmi „Naprej zastava slave“, „Domovina mili kraj“, „Bodi zdrava domovina“; kdo se ne spominja ljubkih pesmic, ki opevajo lepoto naše slovenske zemlje: „Po jezeru“, „Otok bleški“, „Za dom v bojni grom?“ Krasota naše zemlje je pesniško navdihnila može, navdušila skladatelje. In naobratno: Sladke pesmice nas uče spoznavati in ljubiti našo milo domovino.

Glasba goji tudi čut ljubezni, ljubezni do Boga, ljuhezni do bližnjega. Čista, poštena ljubezen, ki ima vzvišen namen, se mora dobro ločiti od nepoštena ljubezni, ki je mesenost, podlost. Glasba, ki povečuje meso-poželjivost, je zgrešila svoj namen. In ker meso prevladuje svet, se najdejo le premnogi glasbeniki, ki ne poznajo drugega predmeta, kot bolešno, sentimentalno ljubezen, ki ni več lek, marveč bolezen srca. Semkaj štejem tudi one pesmi, ki jih nekateri imenujejo národno blago, so pa le kvante. Torej če je pesem ljubavne vsebine, bodi taka, da se sme pevati v vsaki pošteni družbi, glasba naj ne služi v podle namene. „Pobratimija“ n. pr: je krasen odsev ljubezni polnega srca.

Glasba opeva naravna čuda, prirodno krasoto; lepo nam opeva rajsko pomlad, košate gozde, snežene planine; toži nam, kako se težko gre „Po zimi iz šole“, opeva „Stuččenček pod skalo“, „Jadransko morje“, blede mesec, zeleno Savo itd.

Glasba goji patrijotičen čut; ima stalno himno, s katero proslavlja cesarja, opeva slavne čine junakov, ki so se pogumno borili za dedni prestol. Ni je patrijotične slavnosti brez primernih slavospevov.

Glasba ima tedaj v sebi silno vzgojevalno moč, ker enako vpliva na duha in srce. Zatoraj pravi nemški pesnik: „Wo mann singt, da lass dich ruhig nieder; böse Menschen haben keine Lieder.“ Velik je užitek, ki ga ima glasbeno izobražen človek od glasbenih proizvodov. Zategadelj je neizmerne važnosti, da se mladina uči glasbe in pazno in pogosto posluša zlasti klasične umotvore, kajti kmalu, kmalu se ji odpre celi zaklad muzikaličnih dragocenosti, ki ji lepša in sladi življenje. Naša dolžnost je, da podamo ljudstvu dobro, tečno glasbeno hrano, ker tako vplivamo na duha in srce ljudstva, ga blažimo in vzgojujemo. To zadačo si je postavila Gl. Matica, naše dično glasbeno društvo, ki prinaša leto za letom krasne umotvore, svetne in nabožne vsebine. To zadačo ima cerkev, ki je hram bogoslužnosti in umetnosti zlasti za priprosto ljudstvo, ki nima prilike obiskavati koncerte. Mnogo se je storilo od strani „Cecilijinega društva“ za povzdigo lepega cerkvenega petja, a nikdar še ni zadosti; kajti stvar je prevažna. Žalibog dandanes še ne spoznajo vsi merogajni krogi, kako vzgojevalno moč ima glasba v sebi, sicer bi je ne pustili v privatnih rokah. Po šolah je petje le deloma obligatno, konservatoriji so privatna učilišča, ki dobivajo le subvencijo od države. Gl. Matica je privatno društvo, ki nikdar ne prejme take podpore, kakor jo zasluži. Orglarska šola, ki je poslala že toliko izobraženih orglavcev med svet, se vzdržuje od prispevkov cerkva za silo; višje povspeti se ne more, ker ima le najpotrebnejših sredstev na razpolago. Pa čemu tožiti? Tožbe nam ne zboljšajo stanja. Veselo znamenje je, da smo se kljub nedostatnim sredstvom povzdignili do precejšnje višine. Delajmo nesebično naprej, vsak po svoji moči za povzdigo glasbe, svetne in cerkvene, gojimo jo skrbno in resnobno, dokler se naši zvoki ne združijo z angeljskimi kori v nebesih, kjer bomo vsi znali brez poskušnje izvajati najlepše zборе pod vodstvom sv. Cecilije, zaščitnice glasbe, na slavo trojedinega Boga.

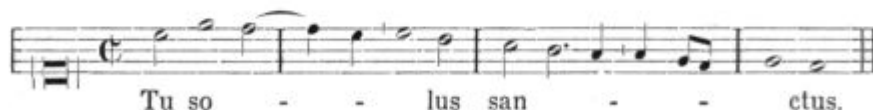
## Kako naj se strinja besedilo z napevom?

**G**varini, o kateri nam je tu govoriti, dali bi lahko še bolj jasen naslov, ako bi rekli: „Kako naj se stavijo besede pod napev?“ Odgovor na stavljeno vprašanje se dozdeva pri prvem pogledu samoumeven, a vendar ni. Noben skladatelj ne more reči, da ve to itak sam po sebi. Tudi za ta predmet veljajo gotova pravila, katera hočemo tu razložiti in pojasniti z izgledi.

V starih partiturah je besedilo sicer tiskano pod napevom, toda ne tako točno podloženo posameznim glaskam kakor dandanes. Pevci, ki so bili v onem času temeljito izvežbani muziki, morali so tekst sami razdeliti, da se je strinjal z melodijo. Iz tega pa ne smemo sklepati, da bi ne bili imeli takratni skladatelji v oziru besedila gotovih pravil. Slavni Nizozemec Josquin de Prés, (umrl kot prošt stolnega kapitula v Condé 27. avgusta 1521), katerega prištevajo največjim glasbenim genijem, gledal je pri pouku posebno na to, da so se besede dobro izgovarjale in se skladale s kompozicijo; še le potem je razlagal učencem, kakšen kontrapunkt naj dobi cantus firmus.\*) Škoda, da ni iz tega časa nikakih podatkov o podlaganju teksta, pač pa imamo v nekaterih izdajah, katere je priredil v drugi polovici šestnajstega veka veliki glasbenik Orlandus Lassus, dovolj napevov z natančno razvrščenim besedilom. Iz njih se ne učimo samo umetnosti kompozicije, temveč učimo se tudi, kako naj se beseda vjema z melodijo. Dandanes se tiska mnogo muzikalnega blaga, ki je gledé tematike in harmonije brez graje, toda gledé zveze napeva s tekstom ne brez pogrškov. Odkod te napake? Odtod, ker marsikateremu skladatelju niso znana dotična pravila. „Stari“ so vravnavali besede tako, da je bilo vstreženo pevcem in poslušalcem. Pevcem, da so se mogli v pravem času oddahovati in besede določno izgovarjati, poslušalcem pa, da so tekst kolikor mogoče dobro razumeli. V novejših skladbah se je osobito po Mendelssohnovem vplivu vrinilo kopičenje glasek na posamezne tekstove zloge, da se ovira gladki tok petja in da je besedilo tudi pazljivemu slušatelju čestokrat neumljivo.

Kako naj se torej strinja besedilo z napevom?

1. Skladatelj naj skrbi, da se pevec lahko v pravem času oddahne. Mojstri 16. stoletja so bili v tej zadevi zelo vestni. Da bi pri iskanju sape ne trpela melodija, postavljali so pred celo ali polivično noto, včasih tudi pred četrtniko, osamljeno četrtniko ravno tiste visočine. Glej sledečo melodijo:



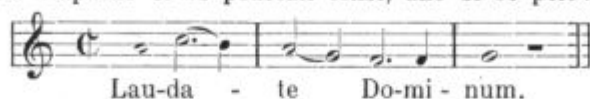
Med dvema, na ravno isti glasovni stopinji stoječima notama mora pevec na vsak način sopsti. V drugem taktu našega izgleda je četrtnika c dostavljena samo zato, da se ne raztrga gladki tok prejšnjega tona k sledečemu (od d nazaj k c). Pevec sme iskati sape še le potem, ko je že zapel četrtniko

\*) Cum autem videret suos utcumque in canendo firmos, belle pronunciare, ornate canere et textum suo loco applicare, docuit eos species perfectas et imperfectas, modumque canendi contrapunctum super choralem\*. (Compendium musices. Nürnberg 1552).



c kot vvod k naslednji celi noti c. Taka četrtnika ne sme dobiti nikakega novega zloga, prav tako tudi ne njena naslednica. V tretjem taktu imamo enako stališče. Četrtnika f je dostavljena zato, da se ne razdere tok melizma (od g nazaj k f). Pevec zasope tudi tukaj šele takrat, ko je že zapel četrtniko f kot vvod k sledeči četrtniki f.

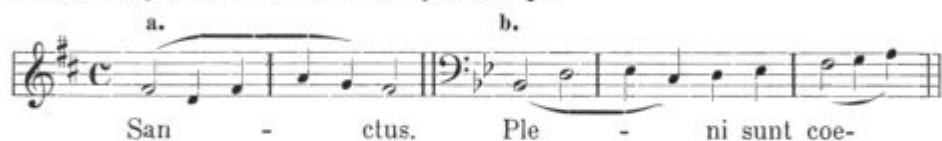
2. Kadar pride na en zlog več glasek, kar imenujemo nevma, naj se izgovarja naslednji novi zlog le za celimi ali pol notami, nikoli pa za četrtnikami. Napačno bi se podložil tekst, ako bi se pelo:



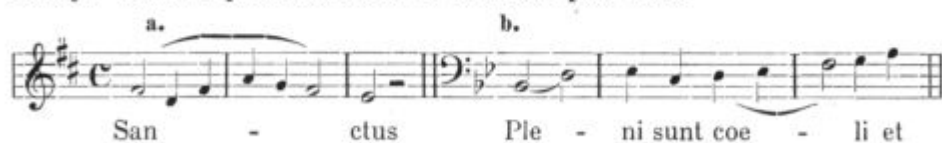
Tretji zlog „te“ ni na pravem mestu, ker se izgovarja za četrtniko h. Bolje se glasi:



Naj sledi nekaj posnetkov iz del novejših cerkvenih skladateljev. Z označenim pravilom sub 2 se ne vjema n. pr.



Ako se pregledujejo skladbe natančneje, dobi se takih nedostatkov v izobilju. Pravilno podloženi tekst bi se moral peti tako:



Seveda niso to kdove kake pomote, a pomote so vendar gledé zveze melodije z besedilom. (Primeri: Der Contrapunkt von Heinrich Bellermann, Berlin 1877., stran 416).

Pripomniti je še, da so bili glasbeni klasiki 16. in 17. stoletja tako strogi, da dveh kratkih not sploh niso združevali v en zlog. Zato naj bi se skladatelji kolikor mogoče ravnali po njihovih izgledih. Navada, kopičiti dvoje in dvoje kratkih not na en zlog, vrinila se je šele ob času Nemcev Bach-a (1685—1750) in Händel-a (1685—1759). Tu izgled si Händel-ove skladbe „Samson“, ki je v očitnem nasprotju z načeli a capella-sloga starih mojstrov :



Moža sta velikana na glasbenem polju, a v tem oziru nam ne veljata za vzor.

3. Da so pa stari komponisti posamno stoječim četrtnkam, ali če je sledilo več četrtnk zapored, vsaki dali svoj zlog, nam skoro ni treba omenjati. Toček, kakor je postavim ona v prvem spokornem psalmu (zložil Orlandus Lassus), nahajamo na mnogih mestih:



4. Nekoliko več nam je izpregovriti o glaski, ki je znana z imenom „cambiata.“ Temeljna postava kontrapunkta zahteva, da se thesis in arsis t. j. težki in lahki del takta vrstita tako, da stoji n. pr. v četerodelnem taktu težki del na prvi in tretji četrtnki, lahki del pa na drugi in četrti. Dalje velja pravilo, da sta prva in tretja četrtnka gledé cantus firmus redoma konsonanci, druga in tretja pa mimoidoči ali skoziidoči disonanci. Na primer:



Še le potem, ko se je skladatelj-začetnik privadil označenemu strogemu pravilu, vporablja prostost, da stavi sempatje tudi na tretji del takta skoziidočo disonanco, zato morata biti druga in četrta četrtnka konsonanci. Glej sledeči vzorec:



Iz pravila, da mora biti disonanca skoziidoča, dela izjemo takozvana „nota cambiata“. Ako imamo n. pr. na prvi četrtniki c, tretja četrtnika mora biti po kvarto nižje, torej g, je samoumevno, da četrtnike ne morejo brez skoka doseči glasu g. Ta skok so delali stari komponisti mnogo raje od druge do tretje četrtnike, nego od prve do druge ter ga delali tudi v slučaju, ako druga četrtnika ni soglašala v harmoniji in bi se morala kot disonanca le stopnjevaje, ne pa s skokom pomikati naprej. Zgled:



Ta, na slabem taktovem času (bodisi na drugi ali na četrtni taktovi četrtniki) stoječa nesoglasujoča četrtnika, imenuje se „nota cambiata“. Ker gresta naslednji dve četrtniki stopnjevaje navzgor, sestoji „cambiata“ prav za prav iz peterih glasov in ima skoro vselej to le obliko:



Več o tem pove prej imenovana knjiga: „Der Contrapunkt von Heinrich Bellermann“. Tukaj smo govorili o „cambiati“ zato, ker se rabi samo v mezmih in ne sme kot taka nikdar dobiti lastnega zloga.

(Konec sledi.)

## Cerkveni govor za praznik sv. Cecilije.

(Govoril Fr. F—č.)

„Govorite med seboj v psalmih, in hvalnih in duhovnih pesmih in pojte in prepevajte Gospodu v svojih srcih“. (Efež. 5. 19).

**K**nez slikarjev, slavni Rafael, je naslikal krasno, sveto devico sredi štirih drugih svetnikov. Gori nad njo v oblakih pojó angeli; na tleh pred svetnico pa leže posvetna glasbena orodja, deloma razbita. Svoj mili pogled povzdiguje svetnica kvišku k angelom, v roki pa drži orgle z navzdol obrnjenimi piščali, in med tem, ko zamaknjena posluša angelsko petje, jamejo se piščali snemati in padati na tla. Kako krasno in duhovito je tu slavni slikar izrazil resnico, da je glasba dar nebeški in da zlasti cerkvena glasba mora biti nekak odmev one vzvišene glasbe, katera se razlega gori v nebeškem Jeruzalemu!

Kedo pa je ona sveta devica, ki tako zamaknjena prisluškava nebeškemu angelskemu petju? Gotovo ste že sami uganili, da je ta svetnica sv. Cecilija, zavetnica glasbe sploh in zlasti še cerkvene glasbe.

Ker smo ravno včeraj obhajali njen spomin, nam daje to priliko, da se danes pomudimo nekaj trenutkov pri tej ljubeznivi svetnici. In to hočemo letos tim raje storiti, ker je sv. Cecilija tudi zavetnica našega „Cecilijinega

društva“, katero je — kakor sem vam pri drugi priliki omenjal — pred kratkim obhajalo petindvajsetletnico svojega obstanka.

Premišljujmo torej danes nekoliko :

I. kako je prišla sv. Cecilija do te časti, da je zavetnica glasbe; in

II. kakšna mora bisi glasba, da je res po duhu sv. Cecilije.

Naj nam sv. Cecilija, kateri na čast danes govorim, izprosi pri ljubem Bogu obilne milosti, da tudi te moje besede ne ostanejo popolnoma brez sadu! —

I. Ime sv. Cecilije je v sv. cerkvi že od nekdaj slavno. To ime nahajamo med onimi redkimi imeni, katera se že od prvih časov sv. cerkve vsak dan imenujejo pri sv. maši. In tudi v litanijah vseh svetnikov se sv. Cecilija imenoma kliče na pomoč. Dasi je pa ta svetnica tako imenitna, vendar o njenem življenju ne vemo mnogo zanesljivega. To je pač gotovo, da je bila sv. Cecilija devica, da je bila iz plemenite rimske rodovine, da je že v zgodnji mladosti imela priliko, seznaniti se s krščanstvom, katerega se je oklenila z vsem srcem, in da je končno za Jezusa prelila tudi svojo kri kot mučenica. Drugo, kar se o njej pripoveduje, ni po vsem gotovo, ker se opira na akte iz poznejše dobe, kateri pa niso popolnoma zanesljivi. Tudi čas njene mučeniške smrti ni gotov. Nekateri mislijo, da je bila mučena l. 230. za časa cesarja Aleksandra Severa, drugi zopet trdé, da je umrla med l. 176. in 180. za časa Marka Avrelija.

Jaz hočem iz njenega življenja omeniti le to, kar je sv. cerkev sprejela v svoj brevir.

Dasi je bila Cecilija iz stare paganske rodovine, vendar je po milosti božji že zgodaj sprejela Kristusovo vero in obljubila Gospodu celò vedno devištvo. Njeni štariši pa so jo zoper njeno voljo dali v zakon Valerijanu, plemenitemu paganskemu mladeniču. Da bi ostala zvesta svojemu nebeškemu ženinu, molila je prav goreče k Bogu, naj bi on varoval njeno devištvo. In Bog je uslišal njeno prošnjo, dal jej je pa še več: v njeno nepopisno veselje spreobrnil se je tudi njen ženin Valerijan in njega brat Tiburcij. Ko je bila namreč Cecilija po poroki sama z Valerijanom, mu je razodela svojo obljubo vednega devištva in ob enem pristavila, da je sam angelj božji njen branitelj. Valerijan je izrazil željo, da bi tudi sam rad videl onega angelja. Cecilija pa mu je odgovorila, da je to le tedaj mogoče, ako veruje v Kristusa in se dá krstiti. Valerijan je bil pripravljen, sprejeti sveti krst; zato ga je Cecilija poslala k papežu Urbanu, ki je takrat bival v podzemeljskih katakombah. Papež Urban ga je podučil v resnicah sv. vere in ga krstil. Ko se je Valerijan vrnil na to k sv. Ceciliji, našel jo je zatopljeno v molitev, a poleg nje je videl angelja v nebeški svitlobi. S pomočjo Cecilije pridobil je na to še svojega brata Tiburcija za krščanstvo, katerega je tudi krstil papež Urban. Oba brata sta potem z veliko gorečnostjo podpirala reveže in pokopavala trupla mučencev, kmalu na to pa sta tudi sama umrla svete, mučeniške smrti.

Prefekt Almahij je ukazal prijeti tudi Cecilijo ter je zahteval od nje, naj mu izroči premoženje obeh bratov in naj daruje malikom. Cecilija se je kratko izjavila, da je oboje nemogoče, ker premoženje je že razdeljeno med reveže, a sama je kristijana. Almahij je na to razkačen ukazal zapreti jo v

razbeljeno kopeljno sobo, da bi se v soparu zadušila. A Bog jo je čudovito ohranil, da je celih 24 ur nepoškodovana strpela v oni grozni vročini. Ker je sopar ni zadušil, poslal je prefekt rabeljna v kopelj, da bi z mečem umoril svetnico. Trikrat je zamahnil rabelj po njenem vratu; a ker jej le ni mogel odsekati glave, pustil jo je z odprto rano na tleh v krvi ležečo. Še le čez tri dni se je preselila njena nedolžna duša v rajske višave k nebeškemu ženinu Jezusu. Njeno sveto truplo pa je pokopal sam papež Urban s pomočjo dijakonov v katakombi sv. Kalista.

To je kratek opis življenja sv. Cecilje. Pri vsem tem opisu se nisem niti z eno samo besedico dotaknil glasbe, in zato se iz tega opisa ne dá spoznati, zakaj častimo sv. Cecilijo kot zavetnico glasbe. Ne more se sicer trditi, da ni sv. Cecilija ničesar vedela o glasbi, saj je bila iz plemenite, rimske rodovine, in pri takih rodovinah so več ali manj gojili tudi glasbo. Nekateri zatrjujejo celo, da je Cecilija s premljevanjem na glasbenih orodjih prepevala Bogu hvalo. A akti nam o tem ne sporočajo ničesar.

Glejte, sv. Cecilijo častimo kot zavetnico glasbe iz vzroka, katerega kratko izraža ona lepa antifona v brevirju: „Cantantibus organis Caecilia Domino decantabat dicens: Fiat cor meum immaculatum, ut non confundar!“ Po naše bi se nekako reklo: „Med tem, ko so se glasila glasbena orodja, je Cecilija Gospodu prepevala rekoč: Bodi moje srce neomadežano, da ne bom osramotena!“ V Rimu je bila pri ženitovanskih slovesnostih v navadi tudi glasba. Ko je nevesta prišla na ženinov dom, zapel je zbor neko pesem na čast maliku zakona, a petje so spremljali s flavtami. Cecilija pa se je s studom obrnila preč od vrišča one posvetne glasbe, a v svojem srcu je na tihem in premišljujevaje prepevala psalmistove besede, s katerimi je prosila Boga, naj ohrani njeno srce neomadežano. Ta misel je nagnila umetnike — zlasti še v 16. stoletju —, da so začeli sv. Cecilijo predstavljati kot zavetnico glasbe. Sveta cerkev je temu molče pritrčila, in tako je prišlo do tega, da se sedaj sveta Cecilija splošno časti kot zavetnica glasbe, in posebno še cerkvene glasbe. —

(Konec prib.)

## Dopisi.

### Frančiškanski župnijski zbor v Ljubljani.

Lansko leto se je sklenilo z dovoljenjem vseh cerkvenih oblastij zasnovati cerkveni pevski zbor na širši podlagi in pridobiti tudi ženske glasove. Deški glasovi so in ostanejo ideal cerkvenega petja, a treba jih trikrat več, nego ženskih in brez konvikta je zlasti danes vzdrževanje deškega zbora nemogoče. Ker je Ljubljana v glasbenem oziru zelo izobražena, ni bilo težko pridobiti ženskih sopranov in altov, vendar so ostali tudi dečki, ki dajo altu kremenit značaj. Tako je naraslo število vseh pevcev na 36, ki so precej enakomerno razdeljeni na vse štiri glasove. Zbor je pričel deloma delovati 8. septembra.

Skušnje so bile vsak teden redno dvakrat in sicer v torek in petek od 6—7 zvečer. Sobana za skušnjo je jako pripravna, električno razsvetljena, na razpolago je harmonij in velik repertorij muzikalij. Pevci so obiskovali skušnjo jako marljivo in sicer je bilo videti, da jih veseli deloma glasba sama, deloma velik in hvaležen aparat. Prav dobro so zastopani soprani, mladi, bistri glasovi, katerim ni nobena višava težavna; alt imeniten, ker je sestavljen iz nežnih ženskih in kremenitih deških glasov; tenori sicer zadostni, a vidi se



jim, da jim šola ni varovala glasov. Nesrečno petje možkih zborov po učiliščih, kjer se radi presilnega napora tenoristov pokvarijo vsi tenorji! Z ozirom na izborne soprane in alt je bas nekoliko slabše zastopan, a kar še ni, pa bo, saj še nismo leto stari.

O počitnicah se je zbor seveda skrčil, a v jeseni upamo zopet nastopiti v polni moči. Orgle, ki so lani pri Cecilijini slavnosti izvrstno prestale poskušnjo, se drže vrlo dobro in to je tudi vzrok, da se pevci radi zbirajo krog tacih orgel.

V tej cerkvi je za cerkveni zbor mnogo dela. Vsako nedeljo in praznik troje opravil, devetdnevnic na čast sv. Frančišku, devetdnevnic v adventu, šmarnice celi mesec popoldne ob 6., osmina sv. Rešnjega telesa itd. Liturgičnih maš je bilo do danes 48.

Izvajali smo to leto:

**A. Latinske maše:**

1. Gruber, Mater Dolorosa, 7krat,
2. Gruber, Missa Dominicalis I, 5krat,
3. Gruber, in hon. S. Augustini, 2krat,
4. Koenen, Trium Regum, 3krat,
5. Mitterer, Dominicalis IV., 4krat,
6. Mitterer, S. Caroli Boromaei, 3krat,
7. Singenberger, Stabat Mater, 6krat,
8. Stehle, Salve Regina, 7krat.
9. Witt, S. Luciae, 4krat.
10. Zangl, S. Antonii, 4krat.

Petkrat smo izvajali to leto mašo z orkestrom

**B. Gradualia:**

1. Foerster: Benedicta, Propter veritatem, Tecum principium, Viderunt, Diffusa.
2. Lauda Sion: Haec dies.
3. Hribar, Quasi stella.
4. Witt, Christus factus est. Veni sancte. — Večinoma smo pa peli gradualia v koralu.

**C. Offertoria:**

1. Foerster: Ascendit.
2. Mitterer: Ave Marija 2 gl.
3. Sattner: Magnificabitur, In me omnis, Orationes tuae.
4. Schaller: Benedictus.
5. Stehle: Afferentur: Angelus Domini.
6. Wiltberger: Confitemini 2 gl.
7. Witt: Beata, Domine Deus, Ave Maria, Iustorum animae, Desiderium, Laetentur coeli 5 gl.; Tui sunt coeli 5 gl., Elegerunt, Afferentur, In nomine Jesu, Diffusa est, Veritas mea, Improperium, Dexteram Domini, Terra tremuit za dva mešana zbora, Intonuit, Constitues.

**D. Improperia: Vittoria, Te Deum:** Gruber in koral, O sv. Telesu Filkejeve himne z godbo.

K sklepu omenim, da sedaj snujemo župnijsko Cecilijino društvo; člani pridno pristopajo. V kratkem se skliče občni zbor in izvoli odbor. Društvo bode cerkvenemu zboru velika podpora, saj je to edini pomoček, da se cerkveni zbor postavi na širšo in krepkejšo podlago v materialnem in umetnostnem obziru. Za naprej pomagaj Bog in sv. Cecilija!

*P. Hugolin Sattner, dirigent. — P. Angelik Hribar, organist.*

**Iz Vidma pri Krškem.** — Sklicujoč se na to, da je v predzadnji številki „Cerkv. Glasbenika“ vredništvo prosilo dopisov, si dovoljujem podati par vrstic med svet in sicer kar se tiče cerkvene glasbe pri nas.

Videm je skoro najlepši kraj spod. Štajerja. Lepa lega, železnica pred pragom, vinske gorice, lepe ceste, katere vodijo sprehajalca v hladno senco, da se nekoliko odpočije od truda in hude vročine. Največji ponos pa je lepa, krasna nova hiša božja, ki se ponosno dviga proti nebu, katero je s pomočjo milih darov faranov, a še več tujih dobrotnikov, sezidal rajniki preč. gospod župnik Jan. Novak. Za časa gosp. župnika Jan. Novaka imela je cerkev še stare slabe orgle, katere za tako lepo krasno veliko cerkev nikakor niso zadosto-

vale. Treba je bilo misliti na druge — boljše. Ko je prišel sedajni, za cerkveno petje vnet preč g. Jos. Žičkar pred 4 leti na Videm, je takoj uvidel, da cerkev potrebuje še stvari, ki bi božjo službo poviševala; in to je bilo, da se dobe boljše orgle. In res se je posrečilo dobiti še dobro ohranjene orgle iz samostana v Mariboru, katere dobro vspevajo. Za časa preč. gg. Jan. Novaka in Henrik Werka žup. in dekana je bila glasba na jako nizki stopinji, ker orgljanje in petje oskrboval je nek tukajšni samouk. In ako sam ne zna, se tudi ne more od njega Bog ve kaj zahtevati. Imel je nekaj starih ženic, ki so vladale in pele na koru, kar so same izvolile, organist pa je za njimi pobiral akorde z orglami, kakor se mu je zdelo primerno. Omeniti moram tudi, da je ista navada ostala še do nedavnega časa, ker se je moralo peti to, kar so starejše pevke zahtevale. In ravno to veliko škoduje na dobrem petju in še več na ugledu organista. Organist je bil tako rekoč ničla pri teh ženicah ter je moral še jako ponižen okrog njih hoditi, da so mu povedale, kaj da mislijo peti, sicer bi bil, začel vsak svojo.

Leta 1898. je bila župnija Videm tako srečna, da je dobila novega dekana-župnika preč. Jos. Žičkarja, kateri je takoj vso stvar predrugačil. V kratkem času je bil odslovljen stari „solmašter“ in prišel je mladi cecilijanec L. Zupin iz Kranjskega orat cerkvenoglasbeno ledino. Kot vsak, kateri orje ledino, veliko trpi, tako je moral tudi ta veliko prestati in je vsem cecilijancem dobro znano, kaka tla ima cecilijanec na takem mestu, kjer so se prej na koru igrali valčki, marši in polke. Tudi jaz sem imel ob svojem času tako smolo, a zdaj rečem: Vse se da premagati, le vztrajnosti je treba in potrpljenja. Tudi na Vidnu se je kinalu na boljše obrnilo in marsikaj nedostojnega odstranilo. Prej je bilo v navadi, da je bila vsako nedeljo ob 10. uri peta sv. maša, seveda se je pelo vse slovensko. Ta gospod je to odpravil in sicer radi tega, ker nasprotuje liturgičnim določbam. Čast! Sedaj je tudi ob praznikih slovesna sv. maša, a še na koru poje vselej popolnoma liturgično. Ako bi se ne pelo pravilno, potem pete svete maše ni. Poje se vselej tudi koral: Introitus, Graduale in Communio. Cerkev ima tudi Pustetovo knjigo: Organum comitans ad Graduale Romanum, za spremljavo koral. Pač redko se nahaja ta potrebna knjiga na kmečkih korih in da jo imamo pri nas, je zasluga sedajnega g. dekana. Čast mu! Ima tudi še veliko družih muzikalij kot n. pr. latinske maše, ofertorije, Requieme in veliko slovenskih od domačih skladateljev. Videm je za unetega cecilijanca v teh okoliščinah jako ugodno mesto, ker mu gosp. dekan gre zelo na roke glede pravilne izvršitve. Še nekaj bi bilo treba poskrbeti, kar je zelo potrebno in to je: da bi se tudi gmotno stanje organista bolje reguliralo.

Naj še omenim, koliko je pevk in pevcev. Vsih skupaj je 13 moči in sicer: 4 soprani, 6 altov, 2 basa in 1 tenor. Vaje imamo po 3krat na teden; v poletnem času, ker imajo veliko dela, po 2krat.

Dne 13. julija imeli smo tukaj sv. birmo in vizitacijo premil g. kneza-škofa, kateri so se dobro izrazili o petju. Dal Bog dober napredek. *F. S.*

## Razne reči.

— Orglarska šola Cicil. društva v Ljubljani je završila dné 19. julija po slovesni sv. maši v frančiškanski cerkvi svoje 26. leto z javno skušnjo iz vseh predmetov, ki se na njej učé. Pripoznati se mora, kakor je skušnja pokazala, da trud učiteljev in učencev tudi letos ni bil zaman. Učencev je bilo začetkom leta 20; eden je zapustil šolo med letom brez izpita, a vendar našel (!) službo orglavca; šest pa jih je bilo izprašanih ter odpuščenih s spričevali. Ti-le so: Gašperšič Frančišek iz Sostrega, Grašič Jakob iz Trstenika, Heybal Jožef iz Strasníc (z odliko), Loboda Nikolaj iz Šmarce pri Kamniku, Mihelič Jožef iz Dolenje Vasi pri Ribnici, Petek Janez iz Štange. Priporočamo bodočim organistom, da se zdaj sami dalje vežbajo in delujejo v tem duhu, ki se jim je vcepil v orglarski šoli; želimo jim pa tudi, da najdejo v svoji službi dovolj moralčne in gmotne podpore od one strani, ki ima skrbeti za dostojno cerkveno glasbo.

— V tajnem konzistoriju z dné 22. junija t. l. so rajniki papež Leon XIII. prevz. kneza-nadškofa solnograškega dr. J. K. Katschthalerja proglasili kardinalom. To imenovanje pozdravljajo prijatelji katoliške cerkvene glasbe s posebnim veseljem in zadoščenjem,

ker je novi kardinal „naše gore list“ in si je iztekel za sveto glasbo velike zasluge. Dolgo časa je vodil v solnograški nadškofiji cecilijansko reformo. V to svrhu ustanovil je „Salzburger kirchenmusikalische Vierteljahrschrift“ in jo vredoval mnogo let. Spisal je zgodovino cerkvene glasbe, katera je tudi predstavljena na laški jeziki; a bil je tudi skladatelj, n. pr. Leonove himne, katera se je o papeževih jubilejih zadnjih let po vseh krajih prepevala. Bog ohrani Nj. eminenco cerkvi in njegovi nadškofiji še mnogo let!

— Stolni dekan Jakob v Reznu † — Dne 12. jul. umrl je v 79. letu svoje starosti vlč. g. dr. Jurij Jakob, stolni dekan rezniški, pisatelj krasne knjige „Die Kunst im Dienste der Kirche“, životopisa dr. K. Proske-ja i. dr. Bil je ena izmed glavnih moči „Občnega Cecil. društva“ in kot učitelj „cerkveno glasbene šole“ v Reznu njena dika R. J. P.

— „Missa solemnis, op. 25, zložil Ant. Foerster (povodom 600 letnice vladanja hiše Habsburške nad Kranjsko deželo) pela se je dne 29. junija na Dunaju v c. k. dvorni cerkvi sv. Mihaela pod vodstvom našega rojaka g. kapelnika dr. Jos. Čerin -a in dne 12. julija v stolnici sv. Štefana pod vodstvom stolnega kapelnika Avg. Weirich -a in sicer v obeh cerkvah dovršeno: mogočen vtisek je naredila na razvajene dunajske poslušavce. Prav bi bilo, da se ta domača skladba udomači tudi na naših korih.

— Kardinal Svampa, nadškof milanski je nedavno prepovedal za vso nadškofijo orhestralno glasbo v cerkvi. Pred malo meseci je umrl v Milanu za katoliško stvar zaslužen plemenitaš, za katerega so nameravali izvajati Verdijev Requiem, a kardinal ga je zabranil.

## Oglasnik.

„Slava Jezusu“. Lansko jesen je č. g. P. Hugolin izdal poziv na cerkvene skladatelje, naj bi vsak zložil nekoliko lepih pesmi na čast sv. R. Telesu; zbirka se izda v korist knezoškofijskim zavodom. Lepa ideja! Prvič prejmemo prepotrebni evharistični pesmi za naše zборе, drugič je to krasen čin cerkvenih skladateljev, ki tako po svoje prispevajo k prepomenljivemu podvzetju — h knezoškofijskim zavodom. Ta ideja je sedaj uresničena.

Iz katoliške tiskarne je izšla cenó knjiga pesmi, ki obsega 66 strani. Gradivo je razdeljeno v šest delov: 1. Pesmi na čast presv. Imenu, 2. Pred sv. obhajilom, 3. Po sv. obhajilu, 4. Pred sv. R. Telesom, 5. Srce Jezusovo, 6. Male dnevnice na čast presv. Srcu Jezusovemu.

Med skladatelji so zastopani gg.; A. Foerster, P. Ang. Hribar, Fr. Sal. Spindler, D. Fajgelj, J. Pogačnik, J. Bervar ml., J. Ocvirk, M. Ličar, J. Laharnar, A. Premrl, Ig. Hladnik, L. Zupin, J. Savinšek. B. Pirnat, Fr. Kimovec, P. Hug. Sattner. Tem domačim skladateljem se pridružujeta še Ig. Mitterer in V. Goller, ki sta v soglasju z založnikom Copenrathom v Ratisboni blagovoljno in brezplačno dovolila, da se smejo ponatisniti štiri pesmi, krasne pesmi, ki naj bodo našim skladateljem bodrilo in vzor.

Vsak skladatelj je odgovoren za notranjo vrednost svoje pesmi. Zbirka je toliko bolj zanimiva, ker se v njej zrcali glasbeno naziranje raznih domačih skladateljev. Vsak zbor bo našel nekaj, kar mu ugaja.

Katoliška tiskarna se je potrudila za lep, razločen tisk na močnem papirju. Partitura obsega 55 pesmi na 66 straneh velikega formata. Sopran in alt sta tiskana skupaj in obsegata 34 strani. Tenor in bas pa 28 strani. Partitura in štirje glasovi stanejo 8 kron, vsak nadaljni glas samo 50 vinarjev. Kdor vzame veliko število glasov, se mu še znižajo glasovi. Prepis in vse druge pravice so pridržane.

Naroča se „Slava Jezusu“ edino le pod adresno: **Frančiškanski samostan Ljubljana**. Nihče naj se ne obrača do izdajatelja, ker je razpošiljavanje izročeno eni sami osebi — samostanskemu bratu vratarju.

Razpošiljavanje se prične začetkom avgusta.

---

Današnjemu listu je pridana 7. in 8. števil. prilog.

---

Odgovorni vrednik lista **Janez Gujzda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.  
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadrúžna tiskarna v Ljubljani.